Energetska tranzicija u trokutu Kina, SAD i EU – modeli energetske tranzicije i njihova uloga u domaćoj politici i međunarodnom ekonomskom i političkom natjecanju

Nastavnik: Andrija Henjak

Termin održavanja: II semestar u dogovoru sa studentima

Satnica: 6 susreta ili 12 radnih sati te do 3 sata pripreme za izradu pisanog rada od 2400 do 3000 riječi

Ciljevi radionice

Cilj radionice je upoznati studente s osnovama političke ekonomije energetske tranzicije i njenih učinaka kod tri velika globalna aktera; Kine, SAD i EU, te efektima koji njihovi izabrani modeli imaju na njihov unutarnji politički razvoj te političko i ekonomsko natjecanje među njima. Kroz radionicu studenti će se upoznati s modelima energetske tranzicije koje provode Kina, SAD i EU i javnim politikama koje su njihov sastavni dio, političkim i ekonomskim motivima za njihovo uvođenje i političkim koalicijama koje stoje iza njih, te efektima koje imaju na međunarodno političke i ekonomske odnose. Primarna svrha radionice nije da se obrade koncepti i teorije energetske tranzicije, već da se studenti upoznaju s fenomenom kakav postoji u stvarnosti, njegovim manifestacijama te da ga budu u stanju staviti u širi politički i ekonomski kontekst i razumjeti njegovo značenje.

Sadržaj radionice i studentske aktivnosti

Radionica se sastoji od pet susreta u kojima će se u dva obraditi opće teme vezane uz modele energetske tranzicije i pitanja vezana uz njihovu provedbu, a u tri iduća susreta obraditi će se modeli energetske tranzicije Kine, SAD i EU. Šesti susret obuhvaća usporedbu modela i pripremu za izradu pisanog rada od 2400-3000 riječi. Rad treba obuhvatiti jednu od tema radionice i temeljiti se na istraživanju aktualnih izvora s kojima će se studenti upoznati u prvih 5 susreta.

Za svaki susret studenti će dobiti do 25 do 35 stranica relevantne literature: Literatura će se prije svega temeljiti na izabranim aktualnim i specijaliziranim briefovima koji su javno dostupni na internetu na engleskom jeziku i koji nude aktualne informacije i podatke o temi. Na prvih pet susreta će se te informacije i podaci iz briefova uvezivati u širi politički i ekonomski kontekst te će se razvijati eksplanatorni i analitički okvir koji će se primijeniti u pisanom radu.

Od studenata se očekuje čitanje nastavnih materijala te aktivno sudjelovanje u raspravi. I jedno u drugo su preduvjet za upoznavanje sa sadržajem radionice. Ocjena iz radionice će se temeljiti na pisanom radu i na aktivnom sudjelovanju u radu radionice. Pisani rad treba obuhvatiti jedan od

problema vezanih uz temu energetske tranzicije i pristupiti mu analitički i problemski (a nikako kao pregled i navođenje literature), pri čemu je opseg tema koje se mogu obraditi vrlo širok. Svrha rada je da student kroz pisani podnesak pokaže razumijevanje teme i njenih pojedinih aspekata te sposobnost problemske analize na temelju dostupnih podataka iz neakademskih ili polu-akademskih izvora.

Organizacija radionice po susretima

1. **Susret – Uvod - Modeli energetske tranzicije** – tržište i selektivni poticaji nasuprot izravnoj intervenciji i industrijskoj politici. Gubitnici i dobitnici svakog pristupa. Važnost energetske tranzicije za domaću i međunarodnu politiku.

2. **Susret** – **politički i ekonomski kontekst energetske tranzicije** – domaća politika i energetska tranzicija, otklon od globalizacije i slobodne trgovine, restrukturiranje globalnih proizvodnih lanaca i oblikovanje ekonomskih blokova (od offshoringa prema friendshoringu), geopolitičko natjecanje SAD i Kine i uloga EU, promjena uloge i efektivnosti međunarodnih organizacija.

3. **Susret** – **Kina** - energetska tranzicija kroz integriranu industrijsku politiku i investicije u obnovljive izvore energije i zelene industrije. Energetska tranzicija kao element razvojne države i međunarodnog ekonomskog natjecanja.

4. **Susret** – **SAD** – energetska tranzicija kroz selektivnu industrijsku politiku i (tehnološki i industrijski) protekcionizam. Inflation Reduction Act, vanjska politika za srednju klasu, protekcionizam domaće industrije, restrukturiranje proizvodnih lanaca i friendshoring, tehnološki protekcionizam kao imperativ nacionalne sigurnosti, energetska tranzicija kao element geopolitičkog natjecanja. Energetska tranzicija kao sredstvo izgradnje domaćih političkih koalicija.

5. **Susret** – **Europska unija** - energetska tranzicija kroz ordoliberalni model tržišta. Energetska tranzicija, regulacija i uvođenje selektivnih poticaja (nagrade i kazne) za građane i tvrtke. Efekti politike selektivnih poticaja na građane, ekonomiju, unutarnji politički razvoj i međunarodni ekonomski položaj EU.

6. **Susret** – Usporedba modela energetske tranzicije u SAD, EU i Kini i njihova uloga u domaćoj politici i ekonomskom i političkom natjecanju.